

Rezumatul

privind executarea proiectului de cercetări științifice aplicative (instituțional) cu cifrul: 15.817.04.02 A „Studierea particularităților clinico-epidemiologice ale infecțiilor respiratorii virale acute cu optimizarea măsurilor de control și răspuns”, pentru perioada 2015-2018

Director de proiect – Petru Scoferța, dr.șt.med., conferențiar cercetător

Raportul conține 25 pagini, 2 tabele, 6 figuri. **Cuvinte-cheie:** Gripa, IACRS, SARI, epidemiologie, virusuri gripale, proprietăți antigenice, molecular genetice, sensibilitatea la antigripale. Obiect de studiu au servit probele de studierea și evaluarea procesului epidemic prin gripă, IACRS și SARI în contextul recomandărilor OMS: răspândirea geografică, intensitatea și tendința procesului epidemic, tulpinile de virusuri gripale dominante / co-dominante, sensibilitatea / rezistența la antivirale, impactul asupra sistemului de sănătate, întru pronosticarea situației epidemiologice și realizarea în timp real a măsurilor de prevenire în dependență de situația creată.

Scopul studiului a fost reducerea morbidității și mortalității prin gripă, IACRS și SARI prin optimizarea supravegherii epidemiologice și a măsurilor de control și răspuns la infecțiile nominalizate. La realizarea proiectului au fost utilizate metodele epidemiologice, virusologice, molecular biologice, analitice și statistice.

Gripa s-a înregistrat în fiecare an (în 2015 au fost înregistrate 2003 cazuri de gripă, în 2016 - 1660, în 2017 - 577 și în anul 2018-995 cazuri de gripă clinică). Gripa în anul 2015 s-a înregistrat în 31 teritorii administrative, iar în anul 2016 - în 30 teritorii administrative, afectând preponderent (69,8% și 52,34%, respectiv) persoanele cu vârsta 15-≥65 ani. În anii 2017 și 2018 gripa s-a înregistrat în 22 și 26 teritorii administrative, respectiv, afectând preponderant (60,13%) și (54,37%) copiii de 0-14 ani. Gripa în diferiți ani a fost etiologic cauzată de diferite tipuri de virusuri gripale: în 2015 - de virusurile gripale de tip B/linia Victoria, A(H1N1)pdm09 și A(H3N2) cu predominarea virusurilor gripale de tip B/linia Victoria și A(H1N1)pdm09; în 2016 - de virusurile gripale A(H1N1)pdm09, A(H3N2) și de tip B/linia Victoria cu predominarea virusurilor A(H1N1)pdm și A(H3N2); în 2017- de virusurile gripale de tip B/linia Victoria și A(H3N2) și în 2018 - de virusurile gripale A(H1N1)pdm09, A(H3N2) și de tip B/linia Yamagata cu predominarea virusului gripal de tip B/linia Yamagata. Nivelul morbidității prin gripă în anul 2015 a sporit de 3,8 ori față de anul 2014, iar în anul 2016 s-a redus de 1,2 ori față de anul 2015. Morbiditatea prin gripă în anul 2017 s-a redus de 2,8 ori față de anul 2016, iar în anul 2018 a sporit de 1,7 ori față de anul 2017. Pe fondalul maladiilor preexistente și în urma suportării gripei, confirmată prin investigații de laborator, în anul 2015 au decedat 21 persoane (1 copil și 20 adulți, inclusiv 2 gravide), în anul 2016 au decedat 21 persoane (13 femei și 8 bărbați) și în anul 2018 au decedat 6 persoane (3 femei și 3 bărbați). Toate persoanele decedate n-au fost vaccinate contra gripei și s-au adresat tardiv după asistență medicală.

Pe culturi celulare au fost izolate și identificate 89 tulpini de virusuri gripale, inclusiv 16 tulpini de virus gripal A(H3N2), 31 tulpini de virus gripal A(H1N1)pdm09 și 42 tulpini de virus gripal de tip B. Au fost apreciate locul tulpinilor izolate în arborele filogenetic global, structura antigenică a tulpinilor izolate, apartenența lor la grupele genetice și sensibilitatea la remediile antigripale Oseltamivir și Zanamiri. Toate tulpinile izolate au fost sensibile la remediile antigripale de ultima generație: Oseltamivir și Zanamivir. În anii 2015-2018 IACRS s-au înregistrat în toate teritoriile administrative ale Republicii Moldova, însă nivelul morbidității a variat de la an la an. În 2015 au fost înregistrate 286153 cazuri de IACRS (în anul 2014-266148 cazuri) ceea ce constituie o sporire a morbidității de 1,07 ori față de anul 2014. În 2016 au fost înregistrate 283253 cazuri de IACRS, ceea ce constituie o reducere a morbidității de 1,01 ori față de anul 2015. În 2017 au fost înregistrate 301443 cazuri de IACRS, ceea ce constituie o sporire a morbidității prin IACRS de 1,06 ori față de anul 2016. În perioada săptămâna 01-săptămâna 49/2018 în Republica Moldova au fost înregistrate 313385 cazuri de IACRS (în aceeași perioadă a anului 2017-281371 cazuri) ceea ce constituie o sporire de 1,11 ori față de aceeași perioadă a anului 2017. Preponderent IACRS au afectat copii de 0-14 ani, ponderea căroră a variat de la 60,3% până la 71,5%. SARI s-au înregistrat în toate teritoriile administrative, însă nivelul morbidității a variat de la an la an. În 2015 au fost înregistrate 64726 cazuri de SARI (în anul 2014 - 72813 cazuri), ceea ce constituie o reducere a morbidității prin SARI de 1,12 ori față de anul 2014. În 2016 au fost înregistrate 37133 cazuri de SARI ceea ce constituie o reducere de 1,74 ori față de anul 2015. În 2017 au fost înregistrate 34635 cazuri de SARI ceea ce constituie o reducere a morbidității prin SARI de 1,07 ori față de anul 2016. În perioada săptămâna 01 – săptămâna 49/2018 au fost înregistrate 14008 cazuri de SARI (în aceeași perioadă a anului 2017 - 33510 cazuri) ceea ce constituie o reducere de 2,39 ori față de aceeași perioadă a anului 2017. SARI a afectat preponderant copiii de 0-14 ani, ponderea căroră a variat de la 57,0% până la 68,2%. Întru confirmare diagnosticului clinic și aprecierea virusurilor gripale circulante au fost investigate 2966 probe de exsudat nazofaringian de la pacienții cu diagnosticul clinic prezumtiv ”Gripă” (496 probe), cu ”IACRS” (1383 probe) și cu ”SARI” (1088 probe). Virusurile gripale au fost detectate în exsudatele de la pacienții cu diagnosticul ”Gripă” în 254 (51,2%) probe, cu ”IACRS” - în 298 (21,56%) probe și cu diagnosticul ”SARI” - în 258 (23,71%) probe. Datele prezentate denotă, că definițiile de caz standard ”Gripă”, ”IACRS” și ”SARI”, recomandate de OMS, în stabilirea diagnosticului clinic nu sunt corect aplicate. Această deducere se bazează prin aceea, că la o bună parte (48,8%) din pacienții cu diagnosticul clinic ”Gripă” virusurile gripale nu s-au detectat, iar la pacienții până la 21,56% cu diagnosticul ”IACRS” și până la 23,71% cu ”SARI” s-au detectat virusurile gripale, ceea ce denotă, că acești pacienți făceau gripă.

La prezența virusurilor IRVA non-gripale: rhinovirusuri, adenovirusuri, virusul respirator sincițial, virusurile paragripale tip 1, 2, 3, 4, coronavirus, metapneumovirusul uman, bocavirusul prin tehnici de biologie moleculară (multiplex PCR) cu truse AmpliSens "ОРВИ-скринFI", Federația Rusă, au fost investigate exsudate nazofaringiene de la pacienții cu diagnosticul clinic "Gripă" (129 probe), cu "IACRS" (399 probe) și cu "SARI" (476 probe). Virusurile IRVA non-gripale au fost detectate în 30 (23,25%) probe cu diagnosticul "Gripă" în 156 (39,09) probe cu "IACRS" și în 187 (39,28%) probe cu "SARI". În structura etiologică a IRVA non-gripale au predominat rhinovirusurile (16,9%), virusul respirator sincițial (12,9%), adenovirusurile (11,8%).

Majoritatea (de la 69,2% până la 77,41%) virusurile IRVA non-gripale s-au detectat la pacienții cu vârsta 0-14 ani, fenomen ce era de așteptat, deoarece virusurile IRVA afectează atât căile respiratorii superioare, cât și căile respiratorii inferioare, în special la copii cu vârsta 0-14 ani.

De comun cu sectorul practic au fost elaborate și implementate în practica medicală 20 documente directive (16 Dispoziții și 4 Ordine) ale MS, MSMPS, CNSP, ANSP.

În 2015 a fost susținută o teză de doctor în științe, au fost elaborate și publicate 33 lucrări științifice, inclusiv 2 monografii naționale, 1 ghid practic, 3 articole în reviste internaționale cu factor de impact, 1 articol în reviste de peste hotare, 2 articole în reviste naționale, categoria B, 2 articole în reviste naționale, categoria C, 2 articole în culegeri naționale, 1 broșură, 2 opere științifice și 17 teze în culegeri naționale/internaționale. La Expozițiile Internaționale de Inventică au fost obținute 12 Medalii de Aur, 1 Medalie de Argint, 1 Medalie de Bronz și 10 Diplome, inclusiv 1 Diplomă de Excelență, 6 Diplome de Excelență cu mențiuni speciale.

Domeniul de aplicare: Sănătate Publică.